

ρομβία

Τρίτη, 26 Μαρτίου 2013

6:13 πμ

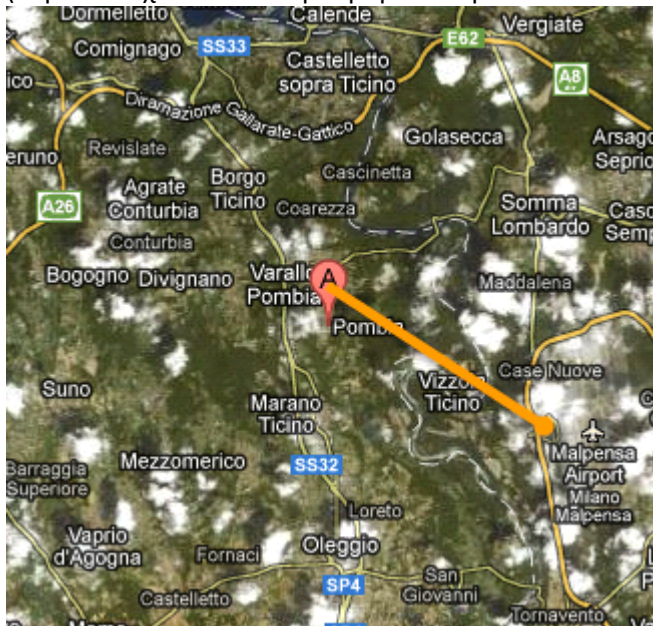
61

ρομβία (η) ρομβιών παλαιότερο λαϊκό έγχορδο μουσικό όργανο, που περιείχε έναν κύλινδρο, ο οποίος περιστρεφόταν, αποδίδοντας μουσικά κομμάτια και στηριζόταν σε ρόδες (πβ. λ. λατέρνα).

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ

Εσφαλμένη ανάγνωση (στην Ελληνική) της φέρμας τού ιταλικού εργοστασίου **POMBIA** (ορθή προφορά: Πόμπια), το οποίο κατασκεύαζε Λατέρνες¹⁷¹.

Πιθανόν να πήρε το όνομα του από την Έδρα του εργοστασίου στην POMBIA που βρίσκεται στο Πεδεμοντιο (Piemonte) στην επαρχία της Ναβάρρας (περίπου 7 χιλ από το αεροδρόμιο Malpensa του Μιλάνου).

Κάποιοι επηρεασμένοι από τη POMBIA που ήταν rombia το θεώρησαν ότι ήταν η Πομπηία που είναι πασίγνωστη. Το rompei (η Πομπηία) όμως δεν έχει κανένα Β και ούτε Α στο τέλος (το πανάρχαιο Πόμπειον γένος). Έτσι αποκλείεται να είχε το ανύπαρκτο εργοστάσιο τέτοιο όνομα γιατί οι Ιταλοί θα έπαιρναν τον ιδιοκτήτη με τις πέτρες.

Αν δεν υπήρχε το εργοστάσιο τότε πιθανόν κάποιος ελληνοιστής να το είπε **πόμπειον όργανον** δηλ. Όργανο της πομπής. Όργανο το οποίον περιάγεται, φορητό όργανο της πορείας των εορταζόντων. Ας μην ξεχνάμε πως και το συνώνυμο λατέρνα σημαίνει λαμπάδα, φανάρι, φανό και ότι η πομπή γίνεται μετά **φάνων και λαμπάδων**.

12/2/2013

Σε ένα εξειδικευμένο ναυτικό αγγλοελληνικό λεξικό, ψάχνοντας για το υπάριο βρίσκω ότι ένα εξάρτημα αυτού του μηχανήματος λέγονταν **ρομβείον**,

Το λεξικό μεταφράζει flywheel. = speed regulating device

a heavy disk or wheel rotating on a shaft so that its momentum gives almost uniform rotational speed to

the shaft and to all connected machinery.

a heavy wheel that stores kinetic energy and smooths the operation of a reciprocating engine by maintaining a constant speed of rotation over the whole cycle

Ρόμβος

Ο **ρόμβος** είναι τροχίσκος, η σβούρα, ο στρόμβος κάτι το όποιον περιστρέφεται : **ρόμβου** θ' ειλισσομένα κύκλιος ἔνοσις αἰθερία

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΕΛΕΝΗ 1362

(433.) **ρόμβος**: ψόφος, στρόφος, ήχος, δίνος, κώνος, ξυλήριον, οὐ ἐξήπται σχοινίον, και ἐν ταῖς τελεταῖς δινεῖται, [ρομελίας - μετέωρος περιτομής] ἵνα ροιζή. τούτο αὐτῷ.....καί ἰχθυς τις των πλατέων, και ὁ ἐν τοῖς δεσμοῖς γόμφος.

ΗΣΥΧΙΟΣ

Ετυμολογία

Από το αρχαίο ελληνικό ρήμα **ρέμβω** = περιφέρομαι, πλανώμαι, κυλώ και μεταφορικως: είναι ασταθης, ενεργω τυχαια.

αλλά και **ρέμβομαι**, αποθ., περιφέρομαι, περιπλανιέμαι, σε Πλούτ.: μεταφ., είμαι άστατος, ενεργώ απρογραμμάτιστα, δρω στην τύχη, στον ιδ.

Η πετρα που κυλάει = **ρεμβων** λιθος = **rolling stone**.

Παράγωγα του ρέμβω

ρέμβάς

ρέμβασμός roaming about

ρέμβεύω

ρέμβη wandering

ρέμβοειδής

ρέμβομαι to roam, rove, roll about

ρέμβος roaming, roving
ρέμβος roving
ρέμβω turn round and round
ρέμβώδης roving, rolling

Εικόνες

Αρχαίος στρόμβος μαστιγούμενος

Άλλο ακόμη παιχνίδι ήταν ο στρόμβος που ονομαζόταν και στρόβιλος, ρόμβος, βέμβιζ ή βέμβηξ και κώνος. Ήταν ξύλινο κωνοειδές σώμα που περιστρέφετο με μαστίγιο.

Γρηγόρης Ζώρζος - Ancient Greek Invention of Karagiozis: Ancient Greek History

Αρχαίος στρόμβος από οπτή γη (τερρακόττα)

Σύγχρονη σβούρα.

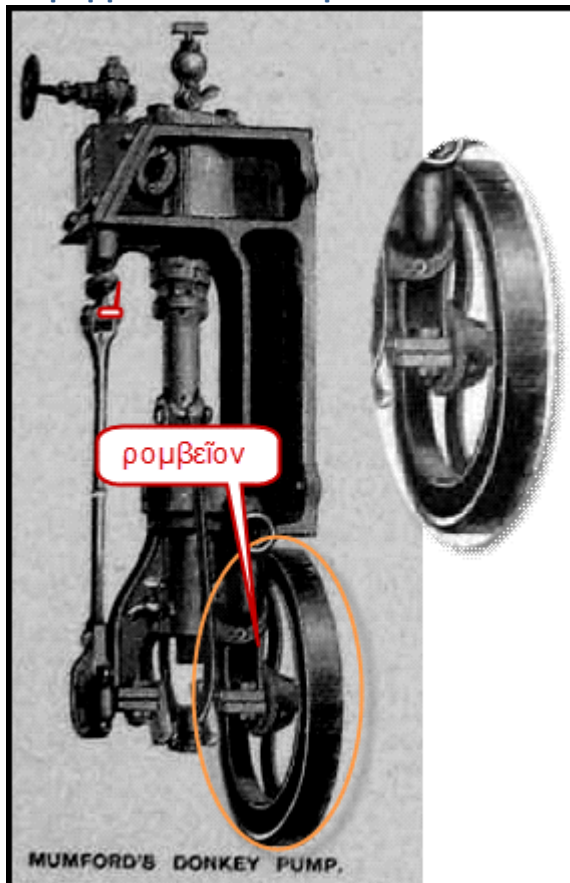
Καμωμένη στην τорνο. Στην ακρη καρφωμενη αρβυλόπροκα. Απαραιτητο συμπλήρωμα το κορδονέτο.

Σβουράκια τύπου "πάρτα όλα"

Εν χρήσει κυριως την πρωτοχρονια παραλλήλα με λοιπα τυχερα παιχνιδια.

Το ρομβειον του ιπαριου

Η ρομβια λειτουργει αναλογα με μια μανιβελλα με ένα ρομβειον που είναι κι το βασικο της εξαρτημα.

Γιατι λοιπον να μην πηρε από αυτό το ονομάτης και όχι από πομπηιες και αλλα ακατανοητα.

Παράγωγα

Από το ρομβος

Ρομβιον (υποκ. του ρομβος)

ρόμβιζω, = ρομβέω, εἶ σε κλωστήρ Μοιρέων ἐρόμβισεν = αναγκάζω κατι να περιστραφεί όπως ο ρόμβος (σβούρα)

Ρομβειος > Ρομβεια ρομβείον = επιθετο αυτος, αυτή η , αυτό ο που περιστερεφεται

Από το ρεμβω

Ρεμβη η Ρεμβασμός πβλ. «Η ΡΕΜΒΗ» διασημο εξοχικο κέντρο της Θεσσαλονίκης. [Περηνηση](#)

Ρεμβαζω πβλ. [Χάνομαι γιατί Ρεμβάζω](#) (μουσικό συγκρότημα)

Συνώνυμα

Τυρβαζω > τυρβη > τουρμπο > τουρμπινα

Πλανωμαι = περιπλανιεμαι

Χαζεω

Βολταρω

Εικόνες

Ρομβια

Λατέρνα

Ποιηση

Μποστ.

Η ΡΟΜΒΙΑ

Της ρομβίας αφιχθέντος
και σταθέντος στη γωνιά
μελοδίας μας παράγει
εφρανθείς η γειτονιά.

Βγένει πρότον ο μπακάλης
κε μετά ο γαλατάς
πλην αργής εξερχομένη
κε πολύ το μελετάς.

Χαίρε ληπηρά ρονβία
δυστηχής είμε φεβγών
και αναχωρών εν βία
την νεάνις μη ιδών.

Την επάβριον ημέραν
στην γωνίαν μου σταθείς
καταπλέφσας η ρομβία
ήτον πάλιν αφιχθείς

αηδόνες είναι ψάλων,
παραδείσια πουλιά
περουγίζουν καρδερίνε
στα ξανθά της τα μαλιά.

Χαίρε έφθυμος ρομβία
η νεάνις κατελθών
δήθεν πήγε δια κομβία
κι' εθεάθη εξελθών.

ακουσμα

λαμπτήρ<αρχαίο Ελληνικό ρήμα Λάμπω>λαμπάς
Λατέρνα ορθόν: Λαντέρνα <Ιταλ. lanter na< Lat. LANTERNA < Ελληνικό λαμπτήρα, λαμπτρα Πβλ.

λατέρνα <η> μηχανικό μουσικό όργανο που έχει τη δυνατότητα να παράγει συγκεκριμένες μόνο μελωδίες (αυτές που έχουν προγραμματιστεί), όταν περιστρέφεται ένας χειροκίνητος μοχλός, που θέτει σε λειτουργία τον μηχανισμό του. Εξωτερικά πρόκειται για ορθογώνιο κουτί διακοσμημένο μπροστά με φωτογραφία γυναίκας, χάντρες και πολύχρωμα στολίδια, το οποίο κουβαλαει στην πλάτη του ο οργανοπαίκτης ή το σπρώχνει πάνω σε ρόδες: πβλ. «**λατερνα, φτώχεια και γαρύφαλλο**», «**λατερνα , φτώχεια και φιλότιμο**» (τίτλοι ελλην. ταινιών) || (σκωπτικά) **φορτωμένη σαν λατέρνα** (για γυναίκα που φοράει πολλά κοσμήματα και αξεσουάρ)\
Συνώνυμα : οργανάκι*, ρομβία.
Ετυμολογία : Αντιδάν.< τουρκ. laterna< ιταλ. lanterna < λατ. la(n)terna «λυχνάρι, φανός" < αρχ. λαμτήρ].¹⁷¹

*) ακουστε το τραγουδι του Αττικ 1938

ΑΚΟΥΣΜΑ

Είναι η λατέρνα ρομβία;

Ισως ναι αν δούμε τη ταινία « **λατέρνα φτωχεια και φιλοτιμο**», όχι όμως αν διαβασουμε το Vocabolario

Etimologico della Lingua Italiana- Ottorino Pianigiani. URL: <http://www.etinto.it/?pai=ftor>

Το οποίο καθορίζει το λατέρνα ως φανάρι μιλαει και για καποια μαγικη λατερνα (**lanterna magica**)

Που από την περιγραφή φαίνεται να είναι το παλαιότερο **tórno** ή «πανόραμα», που και αυτό το περιέφεραν πλανόδιοι προς τέρψιν του φιλοθεάμονος κοινού.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Λατέρνα

ΤΟ Γαλλικο επαναστατικο τραγουδι του 1793

Ah ! ça ira, ça ira, ça ira	Που θα πάει; Που θα πάει;
Les aristocrat's à la lanterne*	Θα πάνε οι αριστοκράτες την κρεμάλα
Ah ! ça ira, ça ira, ça ira	Που θα πάει; Που θα πάει;
Les aristocrat's on les pendra	Τους αριστοκράτες θα τους κρεμάσουμε.

*) **lanterne** κυριολεκτικά = φανάρι (< Ελ. Ρ λαμπω> λαμπτήρ)> λατέρνα . Στα 1790 τα φανάρια των δρόμων τα αναβοκατέβαζαν με σχοινιά για να τα ανάψουν. Μεταφορικός: η κρεμάλα.
Βεβαία οι προσδοκίες των επαναστατών επαληθεύθηκαν και με το παραπάνω αφού η λαϊμητομος αντικατέστησε την αγχονη. Βλ. [καρμανιόλα](#)

Ρεμβη

Ένα κερι αρκεί. Το φως του το αμυδρό
αρμόζει πιο καλά, θάναι πιο συμπαθές
σαν έρθουν της Αγάπης, σαν έρθουν η Σκιές.

Ένα κερι αρκεί. Η κάμαρη απόψι
να μη έχει φως πολύ. Μέσα στην **ρέμβην** όλως
και την υποβολή, και με το λίγο φως —
μέσα στην **ρέμβην** έτσι θα οραματισθώ
για νάρθουν της Αγάπης, για νάρθουν η Σκιές.

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ - ΓΙΑ ΝΑΡΘΟΥΝ ...

Βομβοία Η ΚΟΛΥΜΒΑΣ ΕΛΑΙΑ παρά Κυπρίους (*Ησυχ.). Τινες νομίζουν ότι ώνομάσθη ούτως η λέξις έκ του βόμβου, ον κατά το φαγητόν ποιεί, καί ήμεϊς δ' ενεκα του βόμβου κριτσανιστάς είδος Τι έλαιών καλοϋμέν. Φαίνεται δ' ότι **βομβοία** αυτή έλέγετο με έναλλαγη γράμματος αντί **βολβία**, ως βολβοειδή τήν ὄψιν ἔχουσα.
Πβ. το δημοτικό κυπριακό τραγούδι « Τρεις ελιές και μια ντομάτα»

*Τρεις ελιές, μα **κολυμπάτες**
εκαΐλησεν ταχάτες
τζ' εν θα γλέπω πκιον τες στράτες.
Δηλαδή*

*Τρεις ελιές απ αυτές
που κολυμπούν στο λάδι
Δήθεν συγκατετέθη (συγκατένευσε)
και πια δεν θα βλέπω τους δρόμους.*